

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

ADMINISTRATIVE AND LEGAL STATUS OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE AS A SUBJECT OF COMBATING DOMESTIC VIOLENCE

Саббатовський В.Ю., ад'юнкт

Харківський національний університет внутрішніх справ

Стаття присвячена розгляду питання адміністративно-правового статусу Національної поліції як суб'єкта протидії домашньому насильству.

Встановлено, що, незважаючи на сучасне нормативно-правове забезпечення у сфері протидії домашньому насильству, а також на значну кількість наукових праць, присвячених різним аспектам у цій сфері, проблема домашнього насильства, повноважень Національної поліції як суб'єкта протидії домашньому насильству не втрачає своєї актуальності.

Здійснено категоріальний аналіз понять, пов'язаних з проблемою протидії домашньому насильству, а саме: «адміністративно-правовий статус Національної поліції», «протидія домашньому насильству» «суб'єкт», «суб'єкт права», «суб'єкт протидії домашньому насильству». Встановлено неоднозначність тлумачення понять «протидія», «боротьба», «запобігання», «попередження», а також відсутність означення поняття «суб'єкт протидії домашньому насильству у чинному законодавстві. Зроблено висновок про необхідність подальшого теоретичного осмислення, уточнення і належного обґрунтування категоріального апарату з означеної тематики.

Проведено аналіз законодавчих та відомчих нормативно-правових актів, в результаті чого було з'ясовано адміністративно-правовий статус Національної поліції України як суб'єкта протидії домашньому насильству, виокремлено проблемні аспекти та надано певні рекомендації і пропозиції в частині удосконалення чинного законодавства.

Зазначено, що органи Національної поліції України виступають особливим суб'єктом протидії домашньому насильству. До уповноважених підрозділів Національної поліції України, які здійснюють запобігання та протидію домашньому насильству, входять Департамент превентивної діяльності Національної поліції України, патрульна служба МВС України, підрозділи ювенальної превенції та служба дільничних офіцерів поліції, чий повноваження відображені у законодавчих та відомчих нормативно-правових актах. Разом з тим, спостерігається неузгодженість у розподілі повноважень, обов'язків, алгоритмів дій через їх визначення різними нормативно-правовими актами, багаторазову реорганізацію та передачу повноважень, що ускладнює ефективну взаємодію між суб'єктами протидії домашньому насильству.

Удосконалення нормативно-правових актів підвищить ефективність заходів із протидії цьому соціальному негативному явищу, та дозволить, на нашу думку, більш ефективно протидіяти домашньому насильству в українському суспільстві.

Ключові слова: домашнє насильство, протидія домашньому насильству, суб'єкти протидії домашньому насильству, Національна поліція України, адміністративно-правовий статус Національної поліції у сфері протидії домашньому насильству.

The article is devoted to consideration of the issue of the administrative and legal status of the National Police as a subject of combating domestic violence.

It was established that, despite the modern regulatory and legal support in the field of combating domestic violence, as well as a significant number of scientific works devoted to various aspects in this field, the problem of domestic violence, the powers of the National Police as a subject of combating domestic violence does not lose its relevance.

A categorical analysis of concepts related to the problem of combating domestic violence was carried out, namely: "administrative and legal status of the National Police, "combating domestic violence" "subject", "subject of law", "subject of combating domestic violence". The ambiguity of the interpretation of the concepts of "counteraction", "fight", "prevention", "warning", as well as the absence of a definition of the concept of "the subject of combating domestic violence" in the current legislation was established. A conclusion was made about the need for further theoretical understanding, clarification and proper substantiation of the categorical apparatus on the given topic.

An analysis of legislative and departmental normative legal acts was carried out, as a result of which the administrative and legal status of the National Police of Ukraine as a subject of combating domestic violence was clarified, problematic aspects were singled out and certain recommendations and suggestions were given in terms of improving the current legislation.

It is noted that the bodies of the National Police of Ukraine act as a special subject of combating domestic violence. The authorized units of the National Police of Ukraine, which carry out prevention and countermeasures against domestic violence, include the Department of Preventive Activities of the National Police of Ukraine, the patrol service of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, juvenile prevention units and the service of precinct police officers, whose powers are reflected in legislative and departmental legal acts.

At the same time, there is an inconsistency in the distribution of powers, responsibilities, action algorithms due to their definition by various regulatory and legal acts, multiple reorganization and transfer of powers, which complicates effective interaction between the subjects of combating domestic violence.

Improvement of legal acts will increase the effectiveness of measures to counter this negative social phenomenon, and will allow, in our opinion, to more effectively counter domestic violence in Ukrainian society.

Key words: domestic violence, combating domestic violence, subjects of combating domestic violence, National Police of Ukraine, administrative and legal status of the National Police in the field of combating domestic violence.

Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (набула чинності 1 вересня 2017 року) установлює зобов'язання для нашої держави щодо поступового наближення національного законодавства до законодавства ЄС у сфері гендерної рівності. Імплементация Україною положень Конвенції Ради Європи про боротьбу з насильством щодо жінок та домашнім насильством, що ратифікована Верховною Радою України 20 червня 2022 року, увиразнює зусилля держави у цій сфері суспільних відносин. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», прийнятий 2017 року, виявився новим вектором реалізації державної політики у сфері протидії домашньому насильству.

Незважаючи на те, що в Україні встановлено правовий режим воєнного стану, реалізація державної політики щодо протидії домашньому насильству, забезпечується у належному обсязі відповідними суб'єктами, що мають повноваження у цій сфері.

Проте, аналіз проблеми домашнього насильства з теоретично-методологічного погляду вказує на актуальність питань нормативно-правового регулювання в цій сфері, а також адміністративно-правового статусу органів Національної поліції, відповідальних за реалізацію державної політики у протидії домашньому насильству. В умовах суттєвих змін у політичній, економічній, соціальній

та інших сферах життєдіяльності нашої держави зумовило необхідність удосконалення адміністративно-правового статусу Національної поліції України. Питання його визначення продовжує залишатися дискусійним через те, що це поняття застосовується доволі широко, не має однозначного тлумачення ані в довідковій, ані в юридичній літературі, тому трактується по-різному.

Стан дослідження проблеми. Значний доробок у дослідження проблематики домашнього насильства та його попередження внесли А. Блага, В. Брижик, А. Волощук, В. Галунько, О. Горбова, Б. Головкин, Т. Журавель, О. Кочемировська, Л. Крижна, К. Левченко, Ю. Лисюк, О. Мартиненко, Ю. Приколотіна, Х. Ярмачі, М. Ясеновська та інші.

Різноманітні проблеми суб'єктів адміністративного права в цілому та окремих аспектів забезпечення протидії домашньому насильству досліджувалося у наукових працях таких відомих учених в галузі правознавства та державного управління, як В. Авер'янов, О. Бандурка, Ю. Битяк, Ю. Ведерніков, І. Голосніченко, О. Дудоров, Т. Коломоєць, В. Колпаков, О. Кузьменко, К. Левченко, М. Легенька, М. Марченко, М. Магузов, Т. Мацелик, О. Остапенко, М. Стахурський, С. Стеценко, О. Уварова, М. Хавронюк, Г. Христова, Ю. Шемшученко, В. Шкарупа та інші.

Адміністративно-правове регулювання реалізації спеціальних заходів з протидії домашньому насильству або суміжно аналізували у своїх наукових та навчальних працях такі науковці як О. Безпалова, Ю. Битяк, П. Біленко, А. Вознюк, М. Ганзенко, Ю. Гаруст, Є. Гетьман, А. Грибовська, Г. Горбова, О. Дашковська, О. Джафарова, О. Дмитрашук, К. Довгунь, О. Дрозд, Ю. Івченко, Н. Камінська, М. Качинська, Л. Коваль, О. Ковальова, Т. Коломоєць, В. Колпаков, А. Комзюк, І. Краснолобова, Ю. Кузьменко, К. Левченко, І. Лескіна, Л. Миськів, Т. Мінка, С. Мінченко, Т. Мельник, Р. Калюжний, В. Кириченко, Д. Пашко, О. Пархоменко, М. Пірен, О. Перунова, В. Попіль, Н. Романова, О. Салманова, Н. Свиридюк, С. Семіног, Є. Соболев, О. Такаленко, Н. Шамрук, О. Шумейко, Ю. Юринця та інші.

При цьому, враховуючи негативну статистику щодо фактів учинення домашнього насильства, ця сфера потребує подальших наукових досліджень задля впровадження дієвого захисту інституту сім'ї.

Мета статті полягає у тому, щоб на основі комплексного формуючого аналізу норм чинного національного законодавства, позицій науковців, навчальної та довідкової літератури визначити адміністративну специфіку Адміністративно-правового статусу Національної поліції України як суб'єкта протидії домашньому насильству.

Виклад основного матеріалу. В умовах суттєвих змін у політичній, економічній, соціальній та інших сферах життєдіяльності нашої держави зумовило необхідність удосконалення адміністративно-правового статусу Національної поліції України. Питання його визначення продовжує залишатися дискусійним через те, що це поняття не має однозначного тлумачення ані в довідковій, ані в юридичній літературі, тому трактується по-різному.

У нашому дослідженні за базове прийняте визначення адміністративно-правового статусу, що надане у колективній монографії «Актуальні проблеми адміністративно-правового регулювання діяльності Національної поліції України» [5, с. 59]: врегульоване сукупністю норм адміністративного права (законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів, у тому числі й відомчих документів) юридичне становище Національної поліції в системі державних (правоохоронних) органів, що передбачає реалізацію компетенції її органів та структурних підрозділів, їх посадових осіб щодо досягнення певної мети їх діяльності у сфері правоохорони та виконання поставлених перед поліцією завдань із забезпечення прав і свобод громадян в суспільстві, охорони публічної безпеки і порядку, розкриття та запобігання правопорушенням».

Адміністративно-правовому статусу як юридичній категорії властиві певні ознаки, а саме:

- універсальний характер, оскільки поширюється на всіх суб'єктів (юридичних та фізичних осіб);
- відображає індивідуальні особливості суб'єкта у певних правовідносинах, його реальне становище у системі суспільних відносин.

Це дозволяє екстраполювати уявлення дефініції «адміністративно-правовий статус Національної поліції» на поняття «адміністративно-правовий статус Національної поліції як суб'єкта протидії домашньому насильству», враховуючи особливості повноважень юридично-владного характеру, реалізація яких забезпечує виконання покладених на нього завдань у цій сфері.

Домашнє насильство – це складна соціальна проблема, розв'язання якої потребує від держави в особі уповноважених органів вживання невідкладних заходів щодо протидії цьому ганебному явищу в суспільстві.

Вперше на законодавчому рівні поняття «протидія домашньому насильству» було застосовано 2017 року у Законі України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» (далі – Закон) [11].

Разом з тим, як в офіційних документах, так і науковій літературі і публіцистичних матеріалах у контексті домашнього насильства крім терміну «протидія» вживаються й інші, а саме: «боротьба», «запобігання», «попередження». Суперечки щодо однозначного вживання цих термінів досі не вщухають як у наукових колах, так і серед юристів-практиків [9, с. 32].

Так, І. Михайловська переконливо доводить думку про те, що поняття «протидія» є комплексним і охоплює такі види діяльності, як попередження, запобігання, профілактика, припинення, ліквідація» [8, с. 225]. Дослідниця О. Чернишова внаслідок етимологічного аналізу слів «боротьба» та «протидія» робить висновок, що поняття «протидія правопорушенням» має ширше значення ніж «боротьба з правопорушеннями» і полягає не тільки в активних діях щодо подолання правопорушень, а й у перешкоджанні їх вчиненню» [21, с. 48–51; 186].

Існуюча дискусія у колі юристів щодо тлумачення поняття «протидія домашньому насильству» не дає можливості вважати ні одне з них достатньо й однозначно визначеним. У зв'язку з цим вирішення термінологічного протистояння повинно відбуватися в межах закону шляхом подальших глибоких досліджень та обговорень. За необхідності мають бути внесені зміни до законодавчих актів з метою уточнення та чіткого визначення поняття «протидія домашньому насильству». Це сприятиме уніфікації тлумачення та забезпеченню єдиної термінологічної бази для відповідного правового регулювання цієї проблеми.

На цей час поняття протидії домашньому насильству визначене у п. 12 ч. 1 ст. 1 Закону таким чином: «протидія домашньому насильству – система заходів, що здійснюються органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, а також громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, та спрямовані на припинення домашнього насильства, надання допомоги та захисту постраждалій особі, відшкодування їй завданої шкоди, а також на належне розслідування випадків домашнього насильства, притягнення до відповідальності кривдників та зміну їхньої поведінки» [12].

Зазначеним Законом задекларовано напрями державної політики щодо протидії домашньому насильству, котрі полягають у забезпеченні комплексного підходу до здолавання домашнього насильства, забезпечення усебічної належної допомоги особам, постраждалим від такого насильства та укріплення ненасильницької моделі поведінки у приватних відносинах і спрямовані на:

- запобігання домашньому насильству;

– результативне реагування на випадки сімейного насильства шляхом впровадження механізму взаємодії суб'єктів, які реалізують заходи із запобігання та протидії домашньому насильству;

– допомогу та захист постраждалих осіб, гарантування відшкодування шкоди, завданої таким насильством;

– ефективне розслідування випадків домашнього насильства, притягнення кривдників до закріпленого законом виду юридичної відповідальності і коригування їх поведінки [12].

Важливим у теорії та практиці протидії правопорушенням є чітке визначення кола суб'єктів, до повноважень яких входить здійснення цієї діяльності, та ролі, яка їм відведена чинним законодавством.

Загальне поняття «суб'єкт» є науковим і розробляється у філософії та в інших галузях науки. Відповідно до філософського дискурсу «суб'єкт в широкому розумінні – це особа, організована група осіб, соціальна, етнічна та політична спільнота, суспільство в цілому, що здійснюють властиву їм діяльність, спрямовану на практичне перетворення предметної дійсності, теоретичне і духовно-практичне освоєння об'єктивної реальності» [20 с. 612; 7, с. 682].

Ключовою ознакою суб'єкта є здатність до дії, через що він визначається і через що відбувається перехід суб'єктивного в об'єктивне. Розроблене на рівні філософської науки це поняття є ключовим для визначення категорії «суб'єкт права».

Під суб'єктом права ми розуміємо фізичну або юридичну особу, яка згідно із законодавством володіє правами і здатністю здійснювати їх безпосередньо або через представника і виконувати юридичні обов'язки.

У сфері адміністративного права під суб'єктом, як правило, розуміють носія (власника) прав та обов'язків у сфері публічного управління, що передбачені адміністративно-правовими нормами, здатного надати права реалізовувати, а покладені обов'язки – виконувати. Тобто суб'єкт адміністративного права – це учасник суспільних відносин, який має суб'єктивні права та виконує суб'єктивні обов'язки, встановлені адміністративно-правовими нормами [1, с. 214–215].

Т. Коломєєць, відносячи до суб'єктів адміністративного права як юридичних, так і фізичних осіб, називає їх головними ознаками наявність прав і обов'язків у сфері державного управління та здатність до реалізації прав і виконання обов'язків [3, с. 78].

Зважаючи на тематику нашого дослідження, особливу значимість має академічна позиція В. Авер'янова, який звертає увагу на широке коло учасників суспільних відносин, обдарованих правовою підсумковістю, і, виходячи з цього, зробивши висновок щодо більш широкого спектру суб'єктів адміністративного права. До таких суб'єктів науковець відносить громадян, іноземців, осіб без громадянства, державні органи, зокрема органи виконавчої влади, а також їх внутрішні підрозділи, органи громадських організацій, керівництво підприємств, установ, організацій, а також органи місцевого самоврядування [2, с. 190].

В Україні сформовано досить розгалужену систему суб'єктів на різних рівнях, які уповноважені здійснювати заходи у сфері домашнього насильства (рис. 1).

У ч. 1 ст. 6 Закону визначено перелік груп суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері та протидії домашньому насильству:

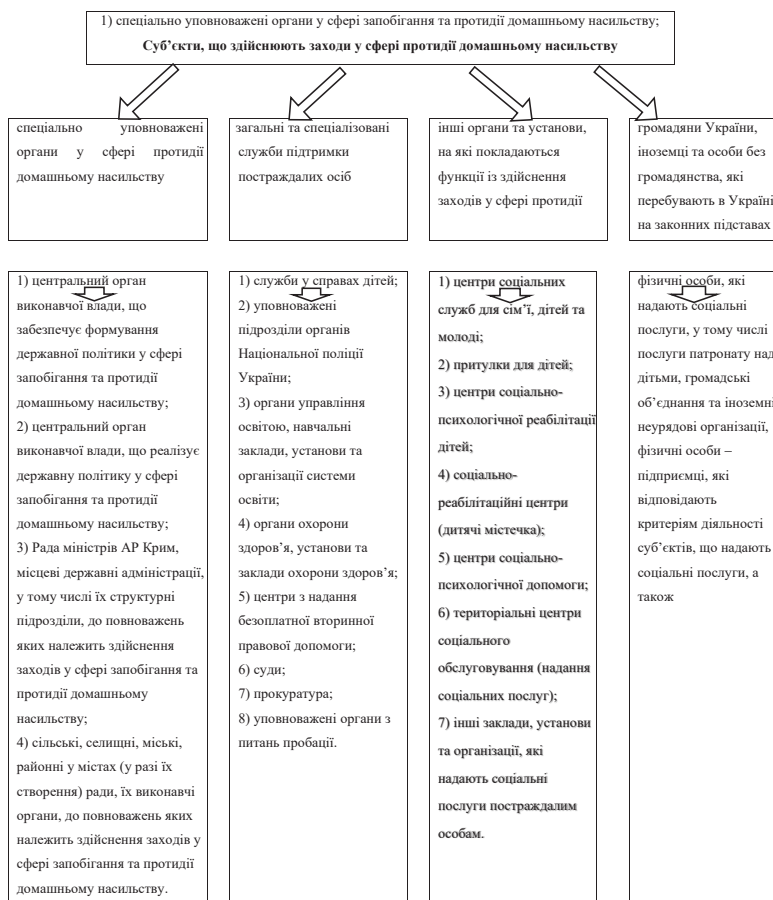

Рис. 1. Суб'єкти, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству [12]

2) інші органи та установи, на які покладаються функції зі здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;

3) загальні та спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб;

4) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах [12].

Проте чинне законодавство не містить термінологічного визначення поняття «суб'єкт» у контексті домашнього насильства [5, с. 214–216]. Це може призводити до колізій при формуванні складу суб'єктів, встановленні їхніх повноважень та компетенцій у системі заходів протидії домашньому насильству та взаємодії з іншими суб'єктами, які також мають повноваження у цій сфері [4].

Що стосується «інших органів та установ, на які покладаються функції зі здійснення заходів у сфері протидії домашньому насильству», то до них відповідно до Закону належать й уповноважені підрозділи органів Національної поліції України. Їх діяльність займає центральне місце у протидії домашньому насильству і пов'язана із завданнями, які визначені Законом України «Про Національну поліцію», а саме:

1) забезпечення публічної безпеки і порядку;
2) охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави;

3) протидія злочинності;

4) надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [20].

Окрім того, Національній поліції у сфері протидії домашньому насильству притаманні особливі повноваження, зумовлені тим, що домашньому насильству необхідно запобігати, протидіяти, виявляти ці випадки, належним чином реагувати на них та застосувати відповідні заходи, до осіб, які вчинили домашнє насильство, зокрема і притягнення до відповідальності, яка встановлена Законом [12]. Статтею 10 Закону закріплено, що до компетенції уповноважених підрозділів поліції належать:

1) виявлення фактів домашнього насильства та своєчасне реагування на них;

2) прийом і розгляд заяв та повідомлень про вчинення домашнього насильства, в тому числі розгляд повідомлень, що надійшли до кол-центру з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей, вжиття заходів для його припинення та надання допомоги постраждалим особам з урахуванням результатів оцінки ризиків у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, спільно з Національною поліцією України;

3) інформування постраждалих осіб про їхні права, заходи і соціальні послуги, якими вони можуть скористатися;

4) винесення термінових заборонних приписів стосовно кривдників;

5) взяття на профілактичний облік кривдників та проведення з ними профілактичної роботи в порядку, визначеному законодавством;

6) здійснення контролю за виконанням кривдниками спеціальних заходів протидії домашньому насильству протягом строку їхньої дії;

7) анулювання дозволів на право придбання, зберігання, носіння зброї та боеприпасів їхнім власникам у разі вчинення ними домашнього насильства, а також вилучення зброї та боеприпасів у порядку, визначеному законодавством;

8) взаємодія з іншими суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;

9) звітування центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання

та протидії домашньому насильству, про результати здійснення повноважень у цій сфері у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству [Закон].

Водночас у нормативно-правовій базі, а саме: Законі України «Про Національну поліцію» [20], Законі України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» [12], Постанові Кабінету Міністрів України від 22.08.2019 № 658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі» [17], наказі Міністерства внутрішніх справ від 01.08.2018 № 654 «Про затвердження Порядку винесення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України термінового заборонного припису стосовно кривдника» [18], наказі Міністерства соціальної політики України та Міністерства внутрішніх справ від 13.03.2019 № 369/180 «Про затвердження Порядку проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства» [19], відсутня конкретизація повноважень та змісту діяльності цих підрозділів у сфері протидії домашньому насильству [7, с. 233–236].

Важливим питанням щодо організації діяльності органів поліції з протидії домашньому насильству є визначення підрозділів, наділених відповідним адміністративно-правовим статусом.

Виходячи з повноважень, зазначених у відомчих нормативно-правових актах Міністерства внутрішніх справ України стосовно адміністративно-правового статусу підрозділів Національної поліції України, до уповноважених підрозділів Національної поліції України, які здійснюють запобігання та протидії домашньому насильству, можна віднести: Департамент превентивної діяльності Національної поліції України; патрульну службу МВС України; підрозділи ювенальної превенції; службу дільничних офіцерів поліції.

Зокрема, відповідно до Положення про Департамент превентивної діяльності Національної поліції України, затвердженого наказом МВС України від 27.11.2015 № 123 [16], цей підрозділ серед іншого:

– уживає заходів із запобігання та припинення насильства в сім'ї;

– здійснює розроблення проєктів законів та інших нормативних актів і документів, що стосуються забезпечення діяльності з питань підтримання публічної безпеки й порядку, забезпечення безпеки дорожнього руху, охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства й держави, протидії правопорушенням, організації роботи дозвільної системи, запобігання та припинення насильства в сім'ї, превентивної та профілактичної діяльності;

– здійснює індивідуально-превентивну роботу з особами, які перебувають на профілактичних обліках у підпорядкованих підрозділах, насамперед з особами, звільненими з місць позбавлення волі, та тими, які вчиняють насильство в сім'ї (домашнє насильство).

У п. 6 розділу V «Організація роботи діяльності дільничних офіцерів поліції з особами, які перебувають на превентивному обліку» Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції (затверджена наказом МВС України від 28.07.2017 № 650) зазначено: «дільничний офіцер поліції виявляє на поліцейській дільниці осіб, які вчиняють домашнє насильство або схильні до такої поведінки, та вживає превентивних заходів, передбачених законодавством і спрямованих на запобігання правопорушенням, пов'язаним із насильством у сім'ї, відповідно до норм Закону України «Про попередження насильства в сім'ї» [13].

Наказом МВС України № 742 від 23.06.2015 «Про затвердження Положення про Департамент патрульної служби Міністерства внутрішніх справ» регламентовано, що до основних завдань патрульної служби також віднесено запобігання кримінальним, адміністративним правопорушенням; попередження, виявлення та припи-

нення кримінальних та адміністративних правопорушень, випадків насильства у сім'ї, а також виявлення причин та умов, що сприяють їх учиненню [15].

У наказі МВС України від 19.12.2017 № 1044 «Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України» зазначено, що до основних завдань і повноважень підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України віднесено: вжиття заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству, вчиненому дітьми та стосовно них, а також жорстокому поводженню з дітьми (завдання); інформування відповідних місцевих органів державної влади щодо батьків, інших законних представників, які не виконують обов'язки щодо виховання дітей, жорстоко з ними поводяться чи вчиняють стосовно дітей домашнє насильство (повноваження) [14].

З метою боротьби з проявами домашнього насильства у 2017 році Міністерством внутрішніх справ спільно із Національною поліцією України було започатковано пілотний проєкт під умовною назвою «ПОЛІНА». Відповідно до вказаного проєкту передбачено створення спеціальних мобільних груп реагування на факти вчинення домашнього насильства. Роботу мобільних груп було позитивно оцінено керівництвом Національної поліції України [11]. З 2021 року підрозділи «ПОЛІНИ» розпочали свою діяльність в якості секторів протидії домашньому насильству відділів превенції в районних управліннях Національної поліції України.

Висновки. Підсумовуючи вище викладене, можна зробити такі висновки:

1. У офіційних документах, науковій літературі і публіцистичних матеріалах у контексті домашнього насильства використовується низка понять, а саме: «протидія», «боротьба», «запобігання», «попередження», тлумачення яких, має суперечливий характер, що потребує

подальших глибоких досліджень, обговорень і за необхідності внесення змін у нормативну базу.

2. Чинне законодавство потребує вдосконалення повноважень суб'єктів протидії домашньому насильству, оскільки відсутня дефініція поняття «суб'єкт протидії домашньому насильству», не визначені підходи до класифікації та систематизації таких суб'єктів, недосконале розподілені повноваження вказаних суб'єктів через те, що вони прописані в різних нормативно-правових актах, які зазнали неодноразові реорганізації та передачу повноважень, за чого механізм взаємодії не працює ефективно.

3. Органи Національної поліції України є особливим суб'єктом протидії домашньому насильству. До уповноважених підрозділів Національної поліції України, які здійснюють запобігання та протидію домашньому насильству, відносяться Департамент превентивної діяльності Національної поліції України; патрульна служба МВС України; підрозділи ювенальної превенції; служба дільничних офіцерів поліції. Розгалужена система органів Національної поліції найбільш належана до суспільства, що сприяє реалізації запобіжних заходів проти домашнього насильства.

4. Вважаємо за необхідне внести доповнення до Закону України від 07.12.2017 № 2229-VIII «Про запобігання та протидію домашньому насильству», закріпивши в ньому вичерпний перелік уповноважених підрозділів Національної поліції України, які здійснюють запобігання та протидію домашньому насильству. Удосконалення нормативно-правових актів підвищить ефективність заходів із протидії цьому соціальному негативному явищу та дозволить більш ефективно протидіяти домашньому насильству в українському суспільстві.

Удосконалення нормативно-правових актів підвищить ефективність заходів із протидії цьому соціальному негативному явищу, та дозволить, на нашу думку, більш ефективно протидіяти домашньому насильству в українському суспільстві.

ЛІТЕРАТУРА

1. Авер'янов В. Адміністративне право України. Академічний курс : в двох томах. К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2007. Том 1. Загальна частина [підручник] / [ред. колегія Авер'янов В. (голова) та ін]. 592 с.
2. Адміністративне право України. Академічний курс: Підруч.: У двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова). К.: Видавництво «Юридична думка», 2004. 584 с.
3. Адміністративне право України : [підручник / за заг. ред. д.ю.н., проф. Т. Коломєць]. Київ : «Істина», 2008. 500 с.
4. Горбач-Кудря І. Реалізація державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству уповноваженими суб'єктами в Україні. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-209-8>
5. Гурковська К. Суб'єкти, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 3. С. 214–216.
6. Гусаров С. М., Салманова О. Ю., Комзюк А. Т. та ін. Актуальні проблеми адміністративно-правового регулювання діяльності Національної поліції України : монографія / Міністерство внутрішніх справ України ; Харківський національний університет внутрішніх справ. – Харків : Факт, 2022. – 452 с.
7. Гусєва К. А., Горбач-Кудря І. А. Особливості кваліфікації психологічного домашнього насильства у практичній діяльності превентивних підрозділів Національної поліції України. *Часопис Київського університету права* 2019/1. С. 375.
8. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад.: Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трошинського, Ю. П. Сурміна. К.: НАДУ, 2010. 820 с.
9. Михайловська І. Економічна сутність та структурні елементи механізму протидії банкрутству комерційних банків. *Інноваційна економіка*. 2013. Вип. 7 (45). С. 224–229.
10. Нерода М. Адміністративно-правові засади протидії домашньому насильству : дис. доктора філософії : Київ, 2023 215 с. <http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/handle/123456789/23362>
11. «Поліна» – один із успішних прикладів роботи поліції у сфері запобігання домашньому насильству (фото, інфографіка). URL: <https://tverezo.info/post/40667>
12. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07 груд. 2017 р. № 2229-VIII. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>
13. Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції : Наказ МВС України від 28.07.2017 № 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1041-17>
14. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України: наказ МВС України від 19.12.2017 № 1077. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18> (дата звернення 07.03.2023).
15. Про затвердження Положення про Департамент патрульної служби Міністерства внутрішніх справ : наказ МВС України від 23.06.2015 № 742. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1041-17>
16. Про затвердження Положення про Департамент превентивної діяльності Національної поліції України: Наказ МВС України № 123 від 27.11.2015. URL: <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0213-94>
17. Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі: Постанова Кабінету міністрів України від 22.08.2018 № 658. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/658-2018-п#Text>
18. Про затвердження Порядку винесення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України термінового заборонного припису стосовно кривдника: Наказ Міністерства внутрішніх справ від 01.08.2018 № 654. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0965-18#Text>
19. Про затвердження Порядку проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства: Наказ Міністерства соціальної політики України та Міністерства внутрішніх справ від 13.03.2019 № 369/180 // База даних «Законодавство України»/ ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0333-19#Text>
20. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. Верховна рада. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
21. Філософський енциклопедичний словник : енциклопедія / НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди ; голов. ред. В. Шинкарук. Київ : Абрис. 2002. 742 с.
22. Чернишова О. Стан та перспективи подальшого вдосконалення протидії правопорушенням у сфері інтелектуальної власності. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2014. Вип. 3. С. 48–51.